

**Varde
Kommune**

Holger Grumme Andersen Søndergaard Nielsen
Hovborgvej 99
7200 Grindsted

Teknik og Miljø

Bytoften 2, 6800 Varde

79946065

Dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 til etablering af gangbroer, matr. nr. 1o Hesselho, V. Starup

4. august 2025

Du har søgt om dispensation til etablering af enkelte gangbroer i mosen på din ejendom matr.nr. 1o Hesselho, V. Starup. Området er en beskyttet hede med mose syd for Holme Å.

Olivier Vryens

Direkte tlf.: 79946065

Området er i 2024 delvist blevet ryddet for uønsket træopvækst, og der er iværksat ekstensiv afgræsning for at sikre de biologiske og landskabelige værdier i området for fremtiden.

Journalnr.: 9098005

Sagsnr.: GEO-2025-04642

Formålet med etablering af gangbroerne er at forbedre adgangsforholdene for offentligheden, så besøgende kan komme over de bløde arealer og den lille bæk.

Det ansøgte medfører en tilstandsændring i naturtypen mosen, hvorfor det kræver en dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 (Lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 927 af 28.06.2024).

Figur 1 Oversigt over, hvor man ønsker at etablere gangbroer.

Postadresse:

Varde Kommune
Bytoften 2, 6800 Varde

Varde Kommunes afgørelse

Varde Kommune giver hermed dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 til etableringen af gangbroer i overensstemmelse med det ansøgte. Placeringen fremgår af vedlagte kortbilag.

Dispensationen er givet på følgende vilkår:

1. Arbejdet skal udføres i perioden 1. september – 1. april af hensyn til eventuelle ynglende fugle og flagermus.
2. Gangbroerne placeres på de steder, som er angivet i ansøgningen, og som fremgår af kortbilag 1.
3. Gangbroerne etableres i overensstemmelse med beskrivelsen i ansøgningsmaterialet.
4. Der må ikke anvendes trykimprægneret træ.
5. Der må ikke udlægges eller afgraves jord eller organisk materiale.
6. Kørsel med entreprenørmaskine må ikke skabe varige spor i §3-beskyttede arealer. Der skal bruges køreplader, hvis der skal køres med materiale i mosen.
7. Der må ikke foretages nogen former for terrænændringer rundt om gangbroerne, og der må ikke efterlades jordbunker eller lignende.
8. Hvis der er behov for materialeplads, skal denne være udenfor §3 arealerne.
9. Gangbroerne fjernes, hvis der sker ændringer i adgangsforholdene i henhold til naturbeskyttelsesloven §§ 24 og 26 for offentligheden på arealet.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at indgrebet udføres så skånsomt som muligt, således at de biologiske og landskabelige værdier i området sikres for fremtiden.

Afgørelsen kan først udnyttes, når Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del har behandlet sagen.

Når projektet er gennemført, bedes du meddele det til kommunen.

Begrundelse

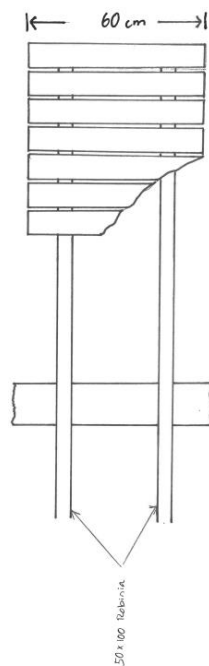
Varde Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurdering:

Du har den 5. juni 2025 ansøgt Varde Kommune om at få lov til at etablere gangbroer et par steder på heden, så man bedre kan komme rundt. Udgifterne hertil er finansieret af Friluftsrådet og Aage V. Jensen Fond.

Området er en beskyttet hede med mose ved Hesselho syd for Holme Å, hvor der i 2024 er påbegyndt naturpleje i form af rydning og ekstensiv afgræsning (se GEO-2023-10257). Stedvis i mosen er bunden blød på grund af tidligere tørvegravning, og her kan det være svært at færdes.

Ifølge ansøgningen vil gangbroerne blive opbygget således, at de nederst hviler på halvskårne robiniestammer. Stammerne er 12/14 cm i diameter, 150cm lange og kommer til at ligge i en afstand af 150cm. Over stammerne

lægges der vanger i robinie med målene 5cm x 10cm. Den indbyrdes afstand mellem vangerne er 50cm. Toppen bliver udført i douglasbrædder med målene 2,8x12,5x60cm. Afstanden mellem brædderne bliver 1 cm. Der bruges varmgalvaniserede skruer hertil.

Figur 2 Oversigt over konstruktionen

Figur 3 Tværprofil

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af blandt andet mosen, og det fremgår af bemærkningerne til loven, at reglerne er udtryk for en samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.

Kommunen kan kun i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen.

Varde Kommune har senest besigtiget mosen i juli 2024 (<https://naturereport.miljoportal.dk/994598>). Mosen er tidligere blevet brugt til indvinding af tørv, og stedvis er det meget vådt, hvorfor det kan være vanskeligt at færdes i området.

De lysåbne delområder mod syd og sydøst er ekstremfattigkær (benbræk-mose i mosaik med hængesæk). De skovbevoksede delområder er birkesumpskov og pilekrat. Der er registreret en række stjernearter, herunder trådstar, almindelig star, hirsestar, næbstar, kærtidsel, smalbladet mangeløv, kløkkelyng, smalbladet kæruld, liden siv, mosepors, benbræk, kærnanunkel, tranebær, engviol og rundbladet soldug.

Der er også en veludviklet mosflora med blandt andet sphagnummosserne rødbrun tørvemos, sod-tørvemos, almindelig tørvemos, pjusket tørvemos, brodspids-tørvemos, frynset tørvemos og udspærret tørvemos, samt mosserne almindelig filtmos, almindelig jomfruhår, brunfilte stjernemos, almindelig cypresmos, smuk furehætte, bark-bryum, almindelig fladmos, forskelligbladet vortetand og almindelig kortkapsel.

Skoven er domineret af ældre birkesumpskov og pilekrat, som grundet den høje grundvandsstand har karakter af urørt skov med en høj andel dødt ved

med dertil knyttede epifytter og nedbryderfauna. Mod syd er der ligeledes et parti med døde bævreasp, hvor der kan ses flere spættehuller og tilstedeværelsen af stor flagspætte. Hullerne kan også bruges af flere arter flagermus.

Også på heden er der en artsrig flora (<https://naturereport.miljoportal.dk/994596>), som supplerer ovenstående med stjernearterne hedelyng, liden klokke, sandstar, almindelig mangeløv, revling, lyng-snerre, almindelig ene, blåhat, kattesæg, håret høgeurt, mosebølle, tyttebær, musevikke, tormentil og vestlig tuekogleaks samt mosserne skov-jomfruhår, hede-cypresmos, almindelig kløvtand, hulbladet fedtmos og trind fyrremos.

Varde Kommune vurderer, at der er betydelige kulturhistoriske og naturbeskyttelsesinteresser på Stavnbjerg Hede, som offentligheden kan have interesse i at opleve, og som fortjener at blive formidlet.

I forbindelse med sagsbehandlingen af naturplejen er der ligeledes vurderet, at området kan være følsom overfor for meget slid. Det gør sig gældende for især de delområder med skovbevokset tørvemose og hængesæk, hvor der er aktiv tørvedannelse grundet den høje forekomst af sphagnum. Der er desuden en risiko for, at man på grund af den høje vandstand og bundløse grave vil sidde fast.

For at skåne vegetationen mod unødigt slid og for at forbedre offentlighedens adgang til området vurderer Varde Kommune, at det vil være bedst, hvis man regulerede færdslen i området ved at etablere enkelte smalle gangbroer. Herved sikres der dels, at færdslen primært foregår de steder, hvor forholdene er optimale, samt at vegetationen ikke bliver unødigt udsat for nedtrampning.

Gangbroen er ligeledes af en størrelse som sikrer, at de hydrologiske forhold i mosen forbliver uhindret, og at bortskygningen af vegetationen vil være minimal. Gangbroerne etableres i øvrigt på steder, hvor der i forvejen er mindre stier og tæt på eller i skovbevoksninger, så de vil være sløret i landskabet.

Det vurderes derfor, at der foreligger særlige omstændigheder, som kan begrunde, at der kan meddeles den fornødne dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3.

I henhold til naturbeskyttelseslovens formålsparagraf § 1, stk. 2, punkt 2 og 3, har loven særligt til hensigt at forbedre de landskabelige og kulturhistoriske interesser, og at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen. Dispensationen er således i overensstemmelse med de hensyn, som loven foreskriver.

Habitatbekendtgørelsen

Inden der kan træffes afgørelse i sagen, skal der iht. habitatbekendtgørelsens § 6 jf. § 7 og § 10 foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og om projektet kan forringe yngle eller rastesteder for bilag IV-arter.

De nærmeste Natura 2000-områder er henholdsvis Habitatområder H76 Nørrebæk ved Tvilho og H77 Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst

for Varde By, som ligger henholdsvis 8,4 km mod syd og 9,4 km nordvest for adressen.

Der vurderes, at en eventuel påvirkning på grund af bebyggelsen vil være lokal, hvorfor der på grund af afstanden til Natura 2000-områderne kan afvises en væsentlig påvirkning af såvel arter som naturtyper fra udpegningsgrundlagene for de respektive Natura 2000-områder.

Varde Kommune skønner, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Detaljeret kendskab til de enkelte arters forekomst i området haves dog ikke.

Varde Kommune vurderer at følgende bilag IV-arter kan forekomme lokalt; spidssnudet frø, grøn kølleguldsmed, odder og flere arter af flagermus.

Spidssnudet frø yngler i næringsfattige vandhuller i større sammenhængende naturområder med naturtyperne eng og mose. Uden for yngletiden kan de træffes i de tilstødende områder, for eksempel klitter, heder og hedemoser. Trusler mod arten omfatter bl.a. forurening og udsætning af fisk og ænder i ynglevandhuller, samt tilgroning, udtørring, dræning og opdyrkning af omgivelserne. Projektet påvirker ingen egnede vandhuller eller typiske rastesteder, hvorfor det ikke medfører en trussel mod opretholdelsen af den lokale bestands økologiske funktionalitet. En smal gangbro er heller ikke en fysisk forhindring for padder.

Grøn Kølleguldsmed yngler i større iltrige vandløb, herunder Holme Å. Som voksen imago foretrækker grøn kølleguldsmed solrige/lysåbne, lavvandede og uforstyrrede arealer langs åer. Dens primære habitat skal derfor findes langs Holme Å og de tilstødende enge og moser. Der vurderes, at opførslen af enkelte gangbroer i mosen ikke medfører en forringelse af dens ynglested, som er vandløbet, og at mosens potentielle funktion ikke har en funktion som rastested, hvorfor der afvises en væsentlig påvirkning af dens levesteder.

Odder lever i tilknytning til vådområder, herunder området langs Holme Å. Yngleområderne forudsætter uforstyrrelse, herunder fravær af menneskelig aktivitet. Det kan være moser, rørskov eller krat, hvor der er mulighed for en grav. Rasteområderne er mere diffuse end yngleområderne, men er især i tilknytning til søer og vandløb.

Der vurderes, at projektområdet ikke er et primært yngle- eller rastehabitat for odder, eftersom der er forholdsvis langt til egnede fourageringsområder såsom vandløb, hvor der vil være nok med føderessourcer. Odder er ligeledes primært nataktiv, hvor der kan forventes, at en eventuel menneskelig forstyrrelse vil være minimal. Der er således ingen risiko for forsætlig forstyrrelse.

Flere arter af flagermus yngler og raster i hulheder og sprækker i ældre træer. Eftersom etableringen af badebroer ikke medfører rydning af træer i skovbevoksningen, vurderes der, at der ikke er en trussel mod flagermus potentielle yngle- og rastesteder. Flagermus er ligeledes nataktive, hvorfor der ikke er risiko for forsætlig forstyrrelse.

Kommuneplan og naturpolitik

Kommunen vurderer i øvrigt, at projektet ikke er i strid med kommuneplanen. De arealer hvor der ønskes udført naturpleje, er jf. Retningslinje 20.2 i Kommuneplan 2021 udpeget som "eksisterende

værdifuld natur". Udpegning af arealet som en del af Grønt Danmarkskort indebærer, at de naturmæssige interesser skal sikres, herunder dyrs og planters mulighed for spredning mellem enkeltlokaliteter, ligesom bevarelsen af truede og sårbare arter skal understøttes. Jf. Retningslinje 20.4 prioriterer Varde Kommune naturpleje og naturgenopretning – herunder projekter på kommunalt ejede naturarealer – højest, inden for det Grønne Danmarkskort.

Endvidere sker administration af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 i henhold til målsætningen i naturkvalitetsplanlægningen (20.8). Det fremgår af naturkvalitetsplanen for Varde Kommune (opr. Ribe Amt), at arealet, der er beliggende i et hovedindsatsområde, har stor betydning som vigtig spredningskorridor og med stort naturindhold. Områdets forvaltning tager sigte på at sikre naturområdets funktion som såvel levested som spredningskorridor.

Varde Kommune har ligeledes vedtaget en Naturpolitik 2023, som har en overordnet sigtelinje *"oplevelse og benyttelse af naturen"*, som har til hensigt at styrke og skabe bedre adgangsforhold til naturområder og bedre muligheder for friluftaktiviteter samt ved at informere borgerne og turisterne om kommunens naturværdier og friluftsfaciliteter. Der vurderes, at administrationen er i tråd med denne politiks sigtelinje.

Naturpolitik 2023 implementeres ved blandt andet indsats 9 *"beskyttelse i samspil med benyttelse"*. Indsatsen har til formål at formidle de lokalt forekommende naturværdier og arter under hensyntagen til, at nogle plantesamfund er sårbare overfor slitage. Denne afgørelse er ligeledes i overensstemmelse med denne indsats.

Fredning

Arealet ligger indenfor fredningen for Holme Å (reg. nr. 05941.00), som blev stadfæstet af Overfredningsnævnet den 15.11.1975. Efter fredningsbestemmelserne § 1 i afsnit C, må det fredede område ikke yderligere bebygges, og i henhold til § 4 i afsnit C må der ikke opstilles skæmmende indretninger. Der er derfor vurderet, at det ansøgte kan kræve dispensation fra fredningen efter naturbeskyttelsesloven § 50, stk. 1, hvorfor ansøgningen også oversendes til Fredningsnævnet for Syddanmark, nordlig del.

Det ansøgte forudsætter således også, at Fredningsnævnet kan meddele dispensation hertil.

Dispensationens gyldighed

Hvis der ikke bliver klaget, må dispensationen udnyttes, når klagefristen er udløbet. **Se dog afsnittet "Andre tilladelser"**.

Hvis der bliver klaget over dispensationen, skal sagen afgøres endeligt af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Dispensationen må i så fald ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Du får omgående besked, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag.

Klagebestemmelser og klagefrist

Vedlagt klagevejledning på sidste side forklarer, hvad du skal gøre, hvis du ønsker at klage.

Baggrund for dispensationen

Dispensationen er givet på baggrund af din ansøgning af den 5. juni 2025..

Lovgrundlag

§ 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 i Lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 927 af 28.06.2024

Andre tilladelser

Denne dispensation fritager dig ikke fra at skulle indhente tilladelse til forhold, som reguleres af anden lovgivning.

Du skal være opmærksom på, at du ikke uden kommunens godkendelse må lave ændringer i grøfter, rørledninger eller dræn, som kan medføre opstuvning af vand uden for din ejendom.

Databeskyttelse

Varde Kommune skal orientere dig om, at vi har modtaget oplysninger om dig, ligesom vi skal give dig en række oplysninger. Se venligst vedlagte.

Hvis du har spørgsmål eller bemærkninger, er du velkommen til at ringe til mig.

Der er sendt kopi af dette brev til:

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del

(sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk)

Danmarks Naturfredningsforening Varde Afdeling v/Merete V. Hansen

(dnvarde-sager@dn.dk).

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (mail@sgav.dk).

Naturstyrelsen Blåvandshuk, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl (blh@nst.dk).

Dansk Ornitologisk Forening, Varde (varde@dof.dk).

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.

(natur@dof.dk).

Dansk Botanisk Forening (dbf.oestjylland@gmail.com).

ARKVEST – Arkæologi Vestjylland, Lundvej 4, 6800 Varde

(post@arkvest.dk).

Landboretligt Udvalg, att. Jacob Carl (jca@tellus.dk).

Landboretligt Udvalg, att. Laila Kubel Madsen, Nordre Boulevard 95, 6800 Varde (lkm@lrs.dk).

Sagro, att.: Stine Bundgaard Pedersen (sbp@sagro.dk).

Friluftsrådet (varde@friluftsraadet.dk) (lokalraad@friluftsraadet.dk).

Bilag:

Klagebestemmelser

Databeskyttelse

Kortbilag 1

Projektbeskrivelse

Med venlig hilsen

Olivier Vryens

Biolog

E oliv@varde.dk

Klagebestemmelser og klagefrist

Dispensationen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er annonceret på Varde Kommunes hjemmeside. Afgørelsen er annonceret den 4. august 2025, hvorfor klagefristen udløber den 1. september 2025.

Du klager via Klageportalen, som du finder på www.naevneneshus.dk. Du logger på www.naevneneshus.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Varde Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Varde Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Spørgsmål vedrørende gebyr rettes til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som du finder via Nævnenes Hus - www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet på e-mail mfkn@naevneneshus.dk eller til Varde Kommune, Naturcenteret, enten til adressen Bytoften 2, 6800 Varde eller på e-mail til vardekommune@varde.dk. Hvis du sender din anmodning til Varde Kommune, videresendes anmodningen herefter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har således opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller – i forbindelse med klage – af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Databeskyttelse

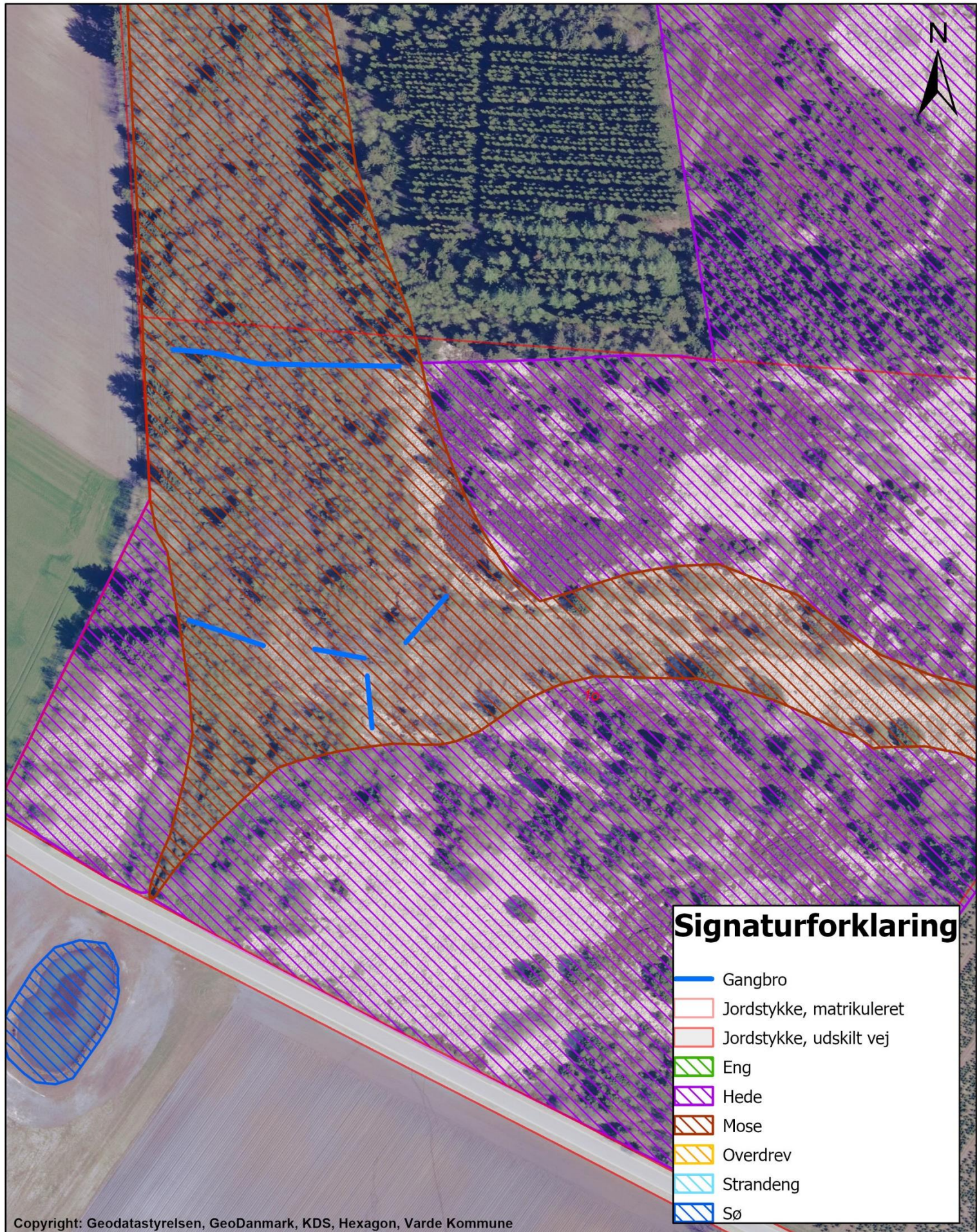
Varde Kommune indsamler og behandler oplysninger om dig i forbindelse med behandlingen af din henvendelse eller sag. Varde Kommune har ansvaret for, at dine personoplysninger behandles forsvarligt. Du kan kontakte os på mail vardekommune@varde.dk, telefonnummer 79946800, eller adressen Bytoften 2, 6800 Varde.

Du har ret til at få indsigt i, hvilke oplysninger Varde Kommune behandler om dig, og hvordan de behandles. Du har også ret til at få rettet forkerte oplysninger og at få slettet oplysninger, hvis de ikke længere skal bruges. Endelig har du i nogle tilfælde ret til, at behandlingen af dine oplysninger begrænses.

Vores databeskyttelsesrådgiver kan kontaktes på mail vkdp@varde.dk angående spørgsmål om behandling af oplysninger og om rettigheder i henhold til databeskyttelsesforordningen.

Du kan klage til Datatilsynet over Varde Kommunes behandling af dine personoplysninger på mail dt@datatilsynet.dk eller adressen Borgergade 28, 5., 1300 København K.

[Læs mere om vores behandling af dine persondata på www.vardekommune.dk](http://www.vardekommune.dk)

Copyright: Geodatastyrelsen, GeoDanmark, KDS, Hexagon, Varde Kommune

Dispensation efter naturbeskyttelsesloven
§ 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 til etablering af gangbroer,
matr. nr. 1o Hesselho, V. Starup

Målforhold 1:2.000

04-08-2025

Sagsbehandler: oliv

Sags nr. GEO-2025-04642

Plan, Kultur og Teknik

Varde Kommune - Bytoften 2 - DK 6800 Varde - Tlf. 79 94 68 00
www.vardekommune.dk - E-mail: vardekommune@varde.dk

**Varde
Kommune**